

בש"פ 6773/22 - טארקבסטי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6773/22

לפני: כבוד השופט י' כשר

העורר: טארקבסטי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב'
השופט נ' סילמן) מיום 15.9.2022 במ"ת
56408-03-22

תאריך הישיבה: ל' בתשרי התשפ"ג (25.10.2022)

בשם העורר: עו"ד נאג' עמאר

בשם המשיבה: עו"ד טליה קצב

החלטה

לפניי ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט נ' סילמן), מיום 15.9.2022, במ"ת 56408-03-22, בגדרה דחה בית המשפט את בקשת העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו.

1. ביום 27.3.2022 הוגש נגד העורר כתב אישום המייחס לו עבירות של שוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 עמוד 1

ו-335(א)(1) לחוק; והחזקת אגרון או סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק. בתמצית יצוין, כי על פי העובדות המתוארות בכתב האישום, ביום 15.3.2022 שדד העורר אדם, בסיועה של נאשמת נוספת, באיומי סכין תוך שהוא תוקף אותו באגרופים ומעקם את ידו(שלל השוד - מכשיר טלפון סלולרי). בד בבד עם הגשת כתב האישום, התבקש בית המשפט להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. בדיון שנערך ביום 11.4.2022 הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה, וביקש להפנות את העורר לקבלת תסקיר מעצר לשם בחינת חלופת מעצר ביתית בפיקוח בני משפחתו, וכן לבחינת חלופה טיפולית, וזאת על רקע התמכרותו של העורר לסמים. בית המשפט נעתר לבקשה והורה על הכנת תסקיר כאמור.

3. ביום 6.5.2022 הונח בפני בית המשפט תסקיר מעצר, אשר לא המליץ על שינוי בתנאי מעצרו של העורר (להלן: התסקיר הראשון). שירות המבחן העריך כי קיימת מידת סיכון גבוהה להישנות מקרים דומים בעתיד ואף להתנהלות "פורצת גבולות", וזאת בהתחשב במאפייני אישיותו של העורר, עברו הפלילי המכביד ותלותו בסמים. בעניין אפשרות שילובו בטיפול, התרשם שירות המבחן כי הצהרות העורר שהינו מעוניין לעבור טיפול, נובעות ממוטיבציה חיצונית ולא מתוך הבנה מעמיקה של מצבו. שירות המבחן גם בחן את המועמדים לשמש כ-"ערבים מגבים" בעת שהותו של המערער במוסד הטיפול. שירות המבחן הביע את דעתו כי אחיו של העורר ואשתו אינם מתאימים לשמש ערבים מגבים. באשר לאחיו, העריך שירות המבחן כי אינו מעורב דיו בחייו של העורר ויתקשה להציב לו גבולות ברורים; ובאשר לאשתו, ציין שירות המבחן כי אינה מודעת לנסיבות מעצרו של העורר, וכי מדובר בדמות לא סמכותית המתקשה להבין את המצופה ממנה במשימת הפיקוח. נוכח האמור בתסקיר המעצר, ובהיעדר חלופות אחרות, הסכים בא-כוח העורר למעצרו של העורר עד לתום ההליכים, תוך שמירה על זכותו לפנות בבקשה לעיון חוזר.

4. על רקע השתלבותו של העורר בהליכים טיפוליים בין כתלי הכלא, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר, בה עתר לקבלת תיעוד משירות בתי הסוהר, ובהמשך עתר לשילובו בהליך גמילה. ביום 18.7.2022 הורה בית המשפט המחוזי לשירות המבחן לבחון האם יש בתיעוד שהובא בפניו כדי לשנות את ההמלצה בדבר שילובו של העורר בחלופה טיפולית.

בתסקיר משלים מיום 23.8.2022, ציין שירות המבחן כי העורר גילה מוטיבציה ראשונית לטיפול, כך שיש מקום לשקול את הפנייתו לקהילה הטיפולית "אילנות". בתסקיר משלים נוסף, מיום 13.9.2022, המליץ שירות המבחן על הפנייתו של העורר לחלופה האמורה, לאחר שהתרשם כי אשתו, אחיו ואחיינו גילו מודעות להתמכרותו והביעו נכונות לשמש כערבים מגבים.

5. ביום 15.9.2022, לאחר דיון בו נחקרו הערבים המגבים המוצעים, דחה בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו. בהחלטתו, עמד בית המשפט על כך שככלל, העיתוי המתאים להפניית נאשם להליך גמילה הוא בשלב גזר הדין. בהמשך לכך, קבע בית המשפט כי לא מתקיימים בעניינו של העורר התנאים לגיבושו של חריג בעניין זה, כפי שנקבעו בבש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה (21.3.2011) (להלן: עניין סויסה) ובבש"פ 4621/22 אלעסס נ' מדינת ישראל (2.8.2022) (להלן: עניין אלעסס). זאת, משמצא כי המלצת שירות המבחן אינה כוללת מענה מספק ומשכנע לפער המשמעותי בין התסקירים ולרמת המסוכנות הגבוהה עליה עמד שירות המבחן בתסקיר הראשון. לצד זאת, העיר בית המשפט כי ממילא אינו מחויב באימוץ המלצת שירות המבחן. בהתייחס לערבים המגבים המוצעים, ציין בית המשפט כי התרשמותו מהם "שונה לחלוטין" מזו של שירות המבחן, וזאת מפני שבחקירתם התברר כי אינם מודעים לדרישות התפקיד, לטיב האישומים בהם מואשם העורר ולמידת התמכרותו לסמים. בהינתן

האמור, ובשים לב לשלב הדינוי המתקדם בו מצוי ההליך, דחה כאמור בית המשפט את הבקשה והורה על המשך מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

6. מכאן הערר שלפניי. במסגרת כתב הערר, וכן במסגרת הדיון שנערך בפניי, טען בא-כוח העורר, בעיקרו של דבר, כי נוכח המלצתו של שירות המבחן בתסקירי המעצר המשלימים, שגה בית המשפט משקבע כי אין מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופה טיפולית. בפרט, טען בא-כוח העורר כי עניינו של העורר עומד בחריגים שנקבעו בעניין סויסה, תוך השוואת עניינו למקרים דומים, לשיטתו, שנידונו בבית משפט זה. באשר להתרשמותו של בית המשפט המחוזי מן הערבים המגבים המוצעים, טען בא-כוח העורר כי מדובר בפיקוח לזמן קצר, במקרה בו יפלט העורר מן הקהילה הטיפולית, וכי ניתן לגשר על הפער בין התרשמותו של בית המשפט לבין התרשמות שירות המבחן באמצעות הקשחת תנאי הפיקוח.

מנגד, באת-כוח המשיבה סמכה את ידיה על החלטתו של בית המשפט המחוזי, והדגישה כי נקודת המוצא בעניינו של העוררה היא המסוכנות הגבוהה אשר נשקפת ממנו, בשים לב לעובדות המקרה ולעברו הפלילי המכביד.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בערר על נספחיו ושמיעת טענות הצדדים בדיון שנערך בפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

8. אכן וכפי שנפסק בבית משפט זה, הכלל הוא כי השלב המתאים לבחינת אפשרות שילובו של נאשם בתכנית גמילה הוא שלב גזר הדין, והדבר יעשה בשלב המעצר במקרים חריגים בלבד. בעניין סויסה התווה בית משפט זה (כב' השופט י' עמית) מספר תנאים לצורך חריגה מן הכלל: כאשר הנאשם החל הליך גמילה עובר למעצרו; כאשר פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה, בהתחשב בגילו של הנאשם, סוג העבירות המיוחסות לו, עברו הפלילי והמלצת שירות המבחן בעניינו; וכאשר יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו (שם, בפסקה 7).

נקבע כי התנאי הראשון הוא התנאי המרכזי מבין השלושה, אם כי במקרים, שהוגדרו כחריגים, ניתן להורות על שחרור כאמור גם בהתקיים שני התנאים האחרונים בלבד (ראו: שם; וכן ראובש"פ 8806/13 מדינת ישראל נ' זכאים, פסקה 13 (19.1.2014); בש"פ 8953/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (6.1.2022) (להלן: עניין פלוני)).

ההלכה בסוגיה דנן סוכמה לאחרונה בהחלטתו של כב' השופט א' שטיין בעניין אלעסם, אשר עמד, בין היתר, על כך שלצורך שחרור ממעצר למסגרת טיפולית חדשה של גמילה מסמים (קרי - כאשר הנאשם לא החל בטיפול קודם למעצרו), נדרשת: "המלצה מנומקת וחד-משמעית של שירות המבחן אשר תבסס את הצורך בטיפול ואת סיכויי הצלחתו וכן תעצב מסגרת של השגחה בטוחה וקשיחה אשר תשלול מהנאשם את האפשרות לבצע עבירות, לשבש מהלכי משפטו ולהימלט מן הדין" (שם, בפסקה 18).

עוד עמד בית משפט זה, בהחלטה הנ"ל, על החשיבות היתרה של סוג העבירות המיוחסות לנאשם וחומרתן, וכן

שככלל: "מדובר בפתח צר-עד-מאד אשר לא יפתח בפני הנאשם, אשר נזקק לטיפול גמילה כבר בשלב המעצר, זולת אם תונח בפני בית המשפט המלצה חיובית וחד-משמעית של שירות המבחן אשר תראה, באופן ברור ומשכנע, כיצד תאין החלופה הטיפולית המומלצת את מסוכנות הנאשם בכל היבטיה: ביצוע עבירות נוספות, הימלטות מן הדין ושיבוש מהלכי משפט" (שם, בפסקה 20).

9. בענייננו, אין מחלוקת כי העורר לא החל בהליך גמילה טרם מעצרו ומבקש הוא, על כן, להיכנס בתוך אותו "פתח צר-עד-מאד".

בנסיבות דנן עמדו מספר טעמים כבדי משקל כנגד קבלת בקשתו של העורר: חומרת המעשים המיוחסים לו; עברו הפלילי הכבד, הכולל 13 הרשעות קודמות בגין עבירות אלימות וסמים, בגין נדון למאסרים בפועל; רמת המסוכנות הגבוהה הנשקפת ממנו, כפי שהוערכה על-ידי שירות המבחן בתסקיר הראשון; והתרשמותו השלילית של בית המשפט מהערבים המגבים המוצעים.

אכן, שירות המבחן התייחס לירידה אפשרית במסוכנות הנשקפת מהעורר, אולם זאת כתוצאה מקווה מהטיפול שיעבור ולא כבר בעת הזאת, ובלשונו של שירות המבחן: "כמו כן כפי שצינו התרשמותנו כי קיימת מידת סיכון גבוהה ולהערכתנו סיכון זה יוכל לפחות במידה ויעבור טיפול...".

לאמור לעיל יש להוסיף את התרשמותו השונה, מהותית, של בית המשפט קמא, לענין התאמתם של ה-"ערבים המגבים" שהוצעו, ואך ברור כי גם בענין זה, עמדתו של שירות המבחן הינה עמדה מייעצת וממליצה ולקביעתו של בית המשפט מעמד ברור של בכורה על פניה.

משכך, ברי כי לא התקיים בענייננו התנאי הדורש שבית המשפט ישתכנע כי בחלופה המוצעת יש כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהעורר.

10. בנסיבות אלו, לא מצאתי כל בסיס להתערב בהחלטתו של בית המשפט קמא בענייננו של העורר.

11. אבקש לציין, לפני סיום, כי אין לראות באמור לעיל משום זלזול, חלילה, בשיקול שיקומו של העורר וחשיבות מימוש ההזדמנות, ששירות המבחן הביע אמון בסיכויי הצלחתה, להשתתפות העורר בטיפול גמילה מסמים. אלא שכפי שכבר הודגש לעיל, שחרור לחלופה טיפולית, בזמן מעצר, הינו חריג ובית המשפט עשה שימוש בשיקול הדעת המוקנה לו בהקשר זה, בהתאם להלכה הפסוקה ובאופן שאינו מצדיק את התערבותו של בית משפט זה.

סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ו' בחשוון התשפ"ג (31.10.2022).

עמוד 4

ש ו פ ט
